

Budapestre vonatkozó újságcikk

Osztályozás

339.854

Szerző: ~

Hely

Cím: *Éhes Péter lakásán.*

Idő

"1916"

Forrás:

Világ.

Személy

*Bp.**9/6.**V/21*

Helyszám

(Hely)

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

350.874.1 1916

Éhes Péter lakásán

Kis réztáblácska van a csengő alatt. Rajta pedig egy név, szürke, szerény, egyszerű név, egy köztisztviselő neve. Mondjuk ez: *Éhes Péter.*

Becsöngetünk és megállunk az előszobában, melynek levegője tompa és fojtott. Még nincs kiszellőztetve: érzik az éjszaka áporodott lehellete. Mit is keresünk itten? Riporton járunk. Mert ma úgy áll a dolog, hogy az érdektelen esetek az érdekesek és nem akkor kell megragadni a tollat, mikor „*valami történik*“, de mikor „*valami nem történik*“. Nem az élet véletlen robbanásai csalják a helyszínére a tudósítót. De az élet csendje, a fájdalom néma várakozása.

Amint várakoznak ebben a fülledt légkörben, hogy valaki kijöjjön, szemügyre vesszük a butorokat s úgy érezzük, hogy a butorok itt nem is közhasználati tárgyak, de jelképek. Maga a lakás is jelkép. Sok ilyen butor és sok ilyen lakás van mostanában. Ide me nekült az inség elől a magyar értelmiség, a középosztály. Kissé szinpadias is a helyzet. Az a szürkére füstött szennyesláda, közvetlen a fogas alatt az ajtónál, a földön az a lavór, a piszkos vízzel, benne egy foszladozó törölrongygyal, a német realisztikus rendezés kitünő műremekeire emlékeztet. *Brahm* így mintázta meg a tönkrement existenciák vacskát, akik nem dolgoznak. De a magyar középosztály, a köztisztviselők derék sokadalma

éjjel-nappal dolgozik, körömszakadtig. Vajon ki művelte ezt a rendezést, ezt a pompás történelmi életképet?

A ház urnője Éhes Péterné. Bordó hálókabátja könyökig fel van gyürve és kis gyermeket tart a karján, aki sápadt és álmos. Az egyetlen cseléd tejért szaladt el. Minden áldott nap így van. Reggel hatkor elküldi a cselédet a tejcsarnokba, egy liter tejért és ott várakozik tizig, néha tizenegyig is. Addig az asszony van a gyermekekkel. Kimegy a kis konyhába, hogy reggelit csináljon nekik. Rántott levest főz. Az nem tápláló, de legalább meleg. Megcsalja az éhséget. A gyermekek úgy ahogy megmosdanak. Intést kaptak, hogy ne nagyon pazarolják a szappant. Ezt a bölcs intést meg is hallgatják. Nem tesznek nagy kárt a szappanban. Ennek az a következménye, hogy a mosdás után nem sokkal tisztábbak, mint a mosdás előtt. Ha latba vetjük a

tényt, hogy az a szappan, ami azelőtt 20 fillér volt, ma körülbelül 2 koronába kerül, meg is érthető előrelátásuk.

Éhes Péterné részletesen beszél a ruházkodás kérdéséről is. Ezt ők — a háboru alatt — a lehető legradikálisabban oldották meg. Két évi időn belül egyáltalán nem ruházkodtak. Ami ruhájuk volt, bármily peccés és viseltes is, elnyűtték. Azóta csak az ruházta őket, aki a mezők liliomát. De a mezők liliomának nem kell harisnya meg cipő. A köztisztviselő gyermekei pedig — még az inséges dőkben sem — mondhatnak le a

harisnyáról és a cipőről. Egy kis harisnya — egyéves gyermeknek való — mely azelőtt 32 és 36 fillérbe került, ma csak egy koronáért kapható. Mindennap nem lehet új harisnyát venni. Így az anya egész éjjel harisnyát faldoz. Sorsa pedig az, mint Penelopée. Amit éjjel sző, azt nappal felfejtik a kis futkározó lábak. Két héten belül a kis tizenkétéves Éhes Péterke — akit akár Rongyos Péterkének is nevezhetünk — a következő cipőszámlákat okozta jó szüleinek. Vettek neki egy cipőt, 32 koronáért. Ez öt nap alatt annyira tönkrement, hogy meg kellett talpaltatni és sarkaltatni, 14 koronáért. A „garantált“ talp két hétig tartott. Erre az apa facipőt vásárolt, mely öt nap múlva szétrepedt. Új kísérletképpen olyan facipőt vettek, melynek talpa apró fácskákból volt összeszegezve, de ez négy-napi használat után szintén kiszolgált. Még egy kísérletet tettek vászoncipővel, mely négy napig állta a viszontagságot. Erre a szülők — columbusi próbélmal — egyszerűen meztláb járatták fiacskájukat. Meg kell adni, hogy az emberbőr kitünő. Nem is szakadt el. De jöttek a hűvös, esős napok és újra cipőt kellett venni, melyért — a kereskedő eleve hangsúlyozta — semmi garanciát nem vállalt. Ez az unalmas, de nem érdektelen cipő-történet, mely hat hét alatt zajlott le, számokba foglaltnan így füst:

<i>egy pár gyermek félcipő</i>	32 K — fill.
<i>talpalás és sarkalás</i>	14 „ — „
<i>két pár fából való szandál</i>	13 „ 40 „

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Osztályozás

Tárgy

Hely

Idő

Személy

Helyszám

Szerző:

Cím:

Forrás:

(Hely)

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

Közp. nyom	egy pár vászoncipő	12	„	50	„
	egy pár új gyermekcipő	32	„	—	„

Összesen: 103 „ 90 „

Szóval: Éhes Péter hat hét alatt 103 korona 90 fillért adott ki *egy* gyermekének cipőszükségletére. Éhes Péterné mindezekről szívesen beszél, a szecessziós viztrózsákkal kirakott „ebédlő”-ben, mely csak bizonyos tekintetben „ebédlő” részint „szalon” is, részint hálószoba is, mert a család egy része itt alszik. Különbösen most nincs sok dolga. Az ebéd, az étlap megváltoztatása nem okoz tulságos gondot. Majdnem mindennap burgonya van. Paprika nélkül, minthogy ma egy kiló paprika 8 korona. Párolva, kifőzve készítik el a burgonyát és barna kenyérral eszik. Mert a kenyérjegyeken azt a lisztet vásárolják, melyből galuskát habarnak. Rántás nélkül főznek, zöldséget, behabartan, mindennek csak úgy megmutatják a zsírt, hogy lássa. Éhes Péterné minden kéthétben lemegy a mészároshoz is. A mészáros előbb a szállítók cselédjeit szolgálja ki. Csak két kiló húst visznek? kérdezi tőlük a mészáros, pajtáskodó bizalommal. Igen, mert ma négy csirkét is öltünk. Ő legutoljára következik. Lesir arcáról, hogy az urának 280 korona havi fizetése van — a tulajdonosokkal és a külön munkadíjakkal valamivel több — és ez nem biztosít számára különösebb tiszteletet. Még egyelőre küzd. Sánacról sánacra adta fel állásait ez a család, a nyomor pergőtüzével szemben, a gondok és a nélküli-

zések srappelljei és gránátjai előtt. Eleinte mozgósított minden rokoni segítséget. Azután a saját husából élt. Most, pedig segítségért kiált, hozzánk, mindnyájunkhoz. Az országnak van élelme, van módja, van pénze, mindenünk van, csak a spekulánsokat és árdrágitókat kellene kissé kordába szedni, azokat, kik mesterségesen felvernek és megadnak minden árat. Lehetetlen, hogy e család — és a hozzá hasonló sok-sok család — kérését ne hallgassák meg.

Éhes Péter közben hazajön. Egyszerű, nagyon-nagyon sovány, nagyon-nagyon nyugodt ember. Ujján fekete vasgűrű, ezzel a felírással: *aranyát vasért*. És mindenét odaadta szívesen. Keresi a habkövet, melylyel lemossa tintás ujjait. Ő már nem tud panaszkodni. Csak mosolyog. Állandóan mosolyog. Cukrosan, édesen, mézesen mosolyog. Az arca, a szeme, a szemüvege mosolyog. Valami érthetetlen, néma, rejtélyes mosoly burkolja be egész alakját. Irtózatos és vádló ez a mosoly. Csak majl a történelem fejti meg, mit jelent Éhes Péter mosolya . . .

kesiővárosi házinyomda 1915.